315

66.

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis trigesimâ mensis Decembris, anno Domini M. DCC. XLV.

M. LUDOVICO-RENATO DESBOIS, Doctore Medico, Præside.

An Dysenteriæ Ipecacuanha?

I.

ORPUS humanum duas tantùm, solidas & fluidas, partes agnoscit; dum inter has adest consensus, sanitas; è contrà morbus, si discordia; licèt omnes totius machinæ conservationi inserviant, non est (ne credas) in unâquâque dignitas eadem & præstantia; illa enim spiritus elaborat, in istâ conficitur sanguis; aliæ secretionibus & excretionibus dicantur; eâ ratione in Principes & Mini-

A

ſtras dividuntur. Principes duas tantùm aſſignant Neoterici, cerebrum & cor; reliquæ dicuntur ignobiles ſeu miniſtræ, inter quas primum tenet locum ventriculus coctionis opifex. Hæc membranacea pars inſtar ſacculi cava, in ſiniſtro hypocondrio ſita, cibos tritos jam, ſalivali liquore ſubactos ſinu ſuo complectitur, atque perfuſos gaſtrico, concoquit; ſi perfectè, fit laudabilis chylus; undè humorum & ſolidorum bona diatheſis; ſi verò imperfectè concoquuntur, craſſior & pravus naſcitur chylus; hinc depravatio ſanguinis ſuccique nutritii, partium ametria, à quibus ferè omnes morbi, præſertim varii alvi fluxus, natales ducunt. Quique morbi à remediis mucagine repletis, vi emeticâ & purgante præditis feliciter curantur.

II.

UT ſanitatis, ſic morborum auctor ventriculus audit; vix unus qui ſua non illi debeat natalia; Dyſenteria à læsâ coctione ventriculi pendet, hæc crudelis affectio, cum teneſmo leviore vel graviore, totiuſque ventris tormininibus, cruenta quandoque purulenta deſcribitur egeſtio, quam pungens & vix ſedandus ſubſequitur dolor; triplicem ſanguinis evacuationem Veteres agnoſcebant dyſentericam, ſed impropriè, unica tantùm, quam pungens & lacerans concomitatur dolor.

III.

DYSENTERIA ab affectâ parte nomen habens, dicitur nonnunquam inteſtinorum Helcôſis, cujus comites, inflammatio, dolor & febris; ineunte morbo, bilem primùm, dein mucoſam reddit alvus pituitam, cui ſubpinguis, dum ulcus adeſt, ſuccedit materia. Poſt hæc, ramenta prodeunt interioreſve laceræ inteſtinorum tunicæ; propria tandem illorum abraditur ſubſtantia, quæ putris cum purulentâ profluvie prodit. Inter hæc omnia cruor paulatim & brevibus intervallis, per alvum manat, iſque modò cum excrementis, modò cum mucoſis purulentiſve quibuſdam corpuſculis excernitur. Multus in ano dolor, magna, frequens & inanis ſæpè deſidendi cupiditas; cùm quid exit exiguum, ventris tormina intenduntur, poſteà miteſcunt paululùm; rurſus acri ſæviente humore, pejora redeunt. In quo inteſtino deliteſcit malum, ex ſanguinis cum fæcibus commixtione, & ex ſitu doloris conjicere licet; ſi ſuprà umbilicum ſæviat, & exquiſita ſit commixtio, in tenuibus inteſtinis focus & minera morbi; ſi infrà umbilicum & ferè nulla ſit commixtio, in craſſioribus latitat. Innumera penè in dyſenterico affectu occurrunt ſymptomata, quæ varia, pro ſucci peccantis indole; in uno circà regionem cordis acer-

rimus dolor, pectoris anguſtia, anhelitûs interceptio, taliſque, ut brevì periturum credas, in altero virium & appetitûs proſtratio, nauſea, vomitus; in hoc ſitis inexplebilis, calor adurens, aut glaciale frigus, ſyncope; in illo febris intenſa, pertinaces vigiliæ, anxietas, perturbatio mentis, aliaque id genus. Nullaque remedia adeò feliciter hæc crudelia ſymptomata compeſcunt, quàm Ipecacuanha, obſervatis obſervandis; etenim ano & cato cauſam foventem expellit, & partibus mucilaginoſis eroſas illinit.

IV.

DYSENTERIÆ crudele ſymptoma, ſed non magis pertimeſcendum, dolor; dum viget, ſpes adhuc ſalutis; è contrà tollitur, ſi derepentè ceſſet, ſuperveniente extremorum glaciali frigore, debili exiſtente pulſu, linguâ aridâ & nigrâ, cum frequenti ſingultu, & calore præternaturali adurente præcordia, tunc temporis conclamatum eſt; tum ſævientis mali periculum, non modò pars declarat affecta, ſed & vitioſus humor, ulceriſque cacoëthia. Ulcus ſi gracili inſideat inteſtino, vix coaleſcit; craſſum, ſi penitùs depaſcatur, lethale. Ab atrâ bile natum, ſicut cancer occultus infert perniciem. Hujuſce dyſenterici affectûs procatarticæ cauſæ, cibi, potus & aër, quibus ſtat hominum vita. Aër vitæ neciſque arbiter, ſi purus, ſanitatem conciliat; lædit verò deſtruitque infectus pravis putreſcentium corporum miaſmatis, eorumque tetrâ mephiti. Tunc morbus ille contagionis particeps, & popularis epidemicè graſſatur, nemini ferè non nocens. Cui pariter morbo immoderatus fructuum horariorum uſus, nimia cibi & vini ingurgitatio, vel aquæ, quas liberior aura non verberat, anſam præbent, ex iis præcipuè fontibus manat bilis flava, viridis & atra, ſicut acris & ſalſa pituita, proximæ & internæ affectûs dyſenterici cauſæ.

V.

MULTIPLEX licet Dyſenteriæ cauſa, unicum huic expugnandæ medicamen ſpecificum, una medendi methodus. Quæ à bili flavâ vel viridi, bulliente in venis ſanguine, pleno pulſu cum acutâ febre, aliiſque concomitantibus ſymptomatis, radici Braſilienſi cedit, celebratâ priùs & repetitâ, ſi expediat, venæ ſectione: cedit pariter illa quæ à ſalsâ & acri primas infarciente vias pituitâ, ducit originem. Hæc, præſtantiſſimum naturæ munus Braſilienſis Provinciæ incolis conceſſum, data opportuno tempore, & conveniente doſi dyſentericos fluxus alioſquè complures potentèr expugnat. Nec mirandi locus: cùm ſtabulantem in ſtomacho bilem, vel pituitam per

ſuperiora, aut utramque in inteſtina labentem per inferiora repurget: vacuatâ ſic peccantium humorum ſaburrâ miteſcit dolor, ceſſat febris, & adſtringitur alvus; aſt ſi diutiùs inhæſerint inteſtinorum fibris peccantes ſucci, & ulcus his intulerint, radix ſola morbo non medetur prorsùs: quapropter anodyna præſtò ſint; proderit enema leniens, detergens & mundificans; confert portio cardiaca ſomnum concilians; confert & lene catharticum; quiſquis ergò Dyſenteriâ laborans, & vitæ cupidus, ad radicem Braſilienſem, Ipecacuanha vernaculo nomine dictam, velut ad ſacram ſalutis anchoram confugiat; excellens hoc medicamen, omnibus amicum, pueris prodeſt, ſenibuſque nec gravidis nocet.

Ergò Dyſenteriæ Ipecacuanha.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus Pathiot.

M. Claudius-Carolus de Jean.

M. Ludovicus-Claudius Bourdelin, Antiquus Facultatis Decanus, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius, & in Horto Regio Chimiæ Profeſſor.

M. Franciſcus-Nicolaus Gautier.

M. Franciſcus-Felicitas Cochu, utriuſque Pharmaciæ Profeſſor.

M. Michael-Ludovicus Vernage, Cenſor Regius.

M. Franciſcus Bidault.

M. Ludovicus-Florentius Bellot.

M. Jacobus-Antonius Millet.

Proponebat Pariſiis, DIONYSIUS PAUTIER DE LABREULHE, Inculiſmenſis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1745. à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1745.